Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 15 juli 2021 *

”Överklagande – Personalmål – Disciplinärt förfarande – Disciplinåtgärd – Fastställande av denna sanktion – Innehållande av pension – Fällande dom i straffrättsligt och civilrättsligt avseende i nationell domstol – Den omständigheten att den ideella skada som Europeiska unionen åsamkats helt eller delvis har gottgjorts – Ersättningen saknar betydelse – Artikel 10 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen – Principen om likabehandling – Proportionalitetsprincipen”

I mål C-851/19 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 19 november 2019,

DK, inledningsvis företrätt av S. Orlandi och T. Martin, därefter av S. Orlandi, avocats,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska utrikestjänsten, företrädd av S. Marquardt och R. Spáč, båda i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden A. Arabadjiev samt domarna A. Kumin, T. von Danwitz (referent), P.G. Xuereb och I. Ziemele,

generaladvokat: G. Hogan,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 26 november 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: franska.

Dom

1 DK har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 10 september 2019, DK/Europeiska utrikestjänsten (T-217/18, ej publicerad, EU:T:2019:571). Genom den domen ogillade tribunalen DK:s talan om dels ogiltigförklaring av Europeiska utrikestjänstens beslut av den 23 maj 2017 att vidta en disciplinåtgärd mot honom (nedan kallat det omtvistade beslutet), dels ersättning för den skada som han påstår sig ha lidit till följd av utrikestjänstens påstådda kränkning av hans rätt till försvar i det straffrättsliga förfarande som inletts mot honom i Belgien.

Tillämpliga bestämmelser

2 I artikel 22 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen i den lydelse som är tillämplig i målet (nedan kallade tjänsteföreskrifterna), vilken återfinns i avdelning II med rubriken ”Tjänstemännens rättigheter och skyldigheter”, föreskrivs, i första stycket, följande:

”En tjänsteman kan åläggas ersätta, helt eller delvis, skada som [Europeiska] unionen lidit till följd av ett allvarligt fel i tjänsten från hans sida under eller i samband med tjänsteutövningen.”

3 Artikel 86 i tjänsteföreskrifterna, som återfinns i avdelning VI i dessa föreskrifter med rubriken ”Disciplinåtgärder”, har följande lydelse:

”1. Om en tjänsteman eller tidigare tjänsteman underlåter att uppfylla någon av sina skyldigheter enligt dessa tjänsteföreskrifter, antingen det sker uppsåtligt eller på grund av vårdslöshet från hans sida, kan disciplinära åtgärder vidtas mot honom.

2. Om tillsättningsmyndigheten eller Olaf får kännedom om förhållanden som tyder på underlåtenhet att uppfylla en skyldighet på det sätt som avses i punkt 1 får de inleda administrativa utredningar för att ta reda på om någon sådan underlåtenhet har förekommit.

3. Disciplinära regler, förfaranden och åtgärder samt regler och förfaranden för administrativa utredningar fastställs i bilaga IX.”

4 Bilaga IX till tjänsteföreskrifterna avser, enligt sin rubrik, ”Disciplinära förfaranden”. Artikel 9 i den bilagan, som ingår i avsnitt 3 med rubriken ”Disciplinåtgärder”, har följande lydelse:

”1. Tillsättningsmyndigheten får tillämpa någon av följande disciplinåtgärder:

a) Skriftlig varning.

b) Reprimand.

c) Uppskjuten uppflyttning till en högre löneklass med mellan 1 och 23 månader.

d) Nedflyttning i löneklass.

e) Tillfällig nedflyttning till en lägre lönegrad med mellan 15 dagar och ett år.

f) Placering i en lägre lönegrad i samma tjänstegrupp.

g) Placering i en lägre tjänstegrupp, med bibehållen eller lägre lönegrad.

h) Avsättning från tjänsten, och, i förekommande fall, tillfällig minskning av pensionen eller innehållande av en del av invaliditetsersättningen under en viss tid, varvid konsekvenserna av denna åtgärd inte får drabba dem som är underhållsberättigade i förhållande till tjänstemannen. Den avsatte tjänstemannens inkomst får dock efter minskningen inte underskrida existensminimum enligt artikel 6 i bilaga VIII, plus eventuella familjetillägg.

2. Om tjänstemannen uppbär avgångspension eller invaliditetsersättning får tillsättningsmyndigheten besluta om en tidsbegränsad sänkning av pensionen eller invaliditetsersättningen, varvid konsekvenserna av denna åtgärd inte får drabba dem som är underhållsberättigade i förhållande till tjänstemannen. Tjänstemannens inkomst får dock inte underskrida existensminimum enligt artikel 6 i bilaga VIII, plus eventuella familjetillägg.

3. En och samma överträdelse skall inte leda till mer än en disciplinåtgärd.”

5 Artikel 10 i bilagan har följande lydelse:

”Disciplinåtgärden skall stå i proportion till det begångna felet. Vid bedömningen av felets allvarlighet och fastställandet av disciplinåtgärd skall särskilt följande beaktas:

a) Felets art och de omständigheter under vilka det begicks.

b) Vilken skada institutionernas oberoende, anseende eller intressen har lidit på grund av felet.

c) I vilken mån felet begicks uppsåtligen eller av vårdslöshet.

d) Skälen till att tjänstemannen begick felet.

e) Tjänstemannens lönegrad och antalet tjänsteår.

f) Det ansvar tjänstemannen utövar.

g) Tjänstemannens arbetsuppgifter och ansvarsområden.

h) Om felet består i upprepade handlingar eller beteenden.

i) Tjänstemannens uppträdande under hela karriären.”

6 I artikel 25 i nämnda bilaga, som återfinns i avsnitt 7 med rubriken ”Samtidigt straffrättsligt förfarande”, föreskrivs följande:

”Om tjänstemannens handlingar leder till åtal, skall ett slutligt beslut fattas först sedan avgörandet i den domstol som prövar fallet har vunnit laga kraft.”

Bakgrund till tvisten

7 DK tillträdde som tjänsteman vid Europeiska gemenskapernas kommission år 1994. Under år 1999 fick han i uppdrag att förvalta fastigheter som institutionen hade i tredjeländer. Den 1 januari 2011 tillträdde han en tjänst vid Europeiska utrikestjänsten. DK gick i förtidspension den 1 januari 2016.

Det straffrättsliga förfarandet som inletts mot DK i Belgien

8 Under år 2004 inleddes ett straffrättsligt förfarande mot DK i Belgien där han åtalades för korruption i samband med förvaltningen av offentliga upphandlingar som ägt rum under en flerårsperiod från och med år 1999. Unionen, företrädd av kommissionen, biträdde åtalet som målsägande.

9 Genom dom av den 16 maj 2014 dömdes DK i Tribunal francophone de Bruxelles (Franskspråkiga domstolen i Bryssel, Belgien) till följande påföljder för ett flertal brott som begåtts i tjänsten:

– fängelse i två år villkorligt med en prövotid på fem år,

– böter om 27 500 euro,

– förbud att inneha uppdrag som styrelseledamot, företagsledare eller ombud för ett bolag under en period av tio år,

– förverkande av ett belopp om 176 367,15 euro.

10 Nämnda domstol ålade även DK, civilrättsligt, att solidariskt betala ett belopp på 25 000 euro i ersättning för den ideella skada som unionen lidit till följd av att DK skadat dess anseende.

11 Genom dom av den 30 juni 2015 bekräftade Cour d'appel de Bruxelles (Appellationsdomstolen i Bryssel, Belgien) den ovannämnda domstolens bedömning, samtidigt som den emellertid höjde det fängelsestraff som DK ådömts, till tre år med en prövotid på fem år, och fastställde det belopp som DK ålagts att betala i ersättning för den ideella skada han hade orsakat unionen till 38 814 euro.

12 Den 10 februari 2016 ogillade Cour de cassation (Högsta domstolen (Belgien)) DK:s överklagande av appellationsdomstolens dom.

Det disciplinära förfarandet enligt tjänsteföreskrifterna

13 Genom beslut av den 2 maj 2007 inledde kommissionens tillsättningsmyndighet ett disciplinärt förfarande mot DK.

14 Efter det att detta disciplinära förfarande hade vilandeförklarats i avvaktan på att det nationella straffrättsliga förfarande som inletts mot honom avseende samma gärningar skulle avslutas, återupptog Europeiska utrikestjänsten det disciplinära förfarandet mot honom genom beslut av den 12 juli 2016.

15 Efter att ha hört DK antog disciplinnämnden den 12 december 2016 ett motiverat yttrande. DK delgavs yttrandet. Där påpekade disciplinnämnden bland annat att ”omständigheterna [hade] fastställts av nationell brottmålsdomstol”, att ”tjänstemannens agerande [utgjorde] ett åsidosättande av artiklarna 11, 11a, 12 och 21 i tjänsteföreskrifterna” och att ”den enda möjliga påföljden [bestod] i ett innehållande av pensionsbelopp”. I sin bedömning av olika försvårande och förmildrande omständigheter beaktade disciplinnämnden bland annat ”den omständigheten att tjänstemannen redan i nationell domstol [hade] ålagts att utge ersättning för ekonomisk och ideell skada”. På denna grund rekommenderade disciplinnämnden att tillsättningsmyndigheten skulle besluta om en disciplinåtgärd bestående i innehållande av 400 euro per månad av klagandens nettopension under en treårsperiod.

16 Genom det omtvistade beslutet ålade tillsättningsmyndigheten DK, efter att ha hört honom, en påföljd som bestod i ”innehållande av 1 105 euro av det månatliga pensionsbeloppet till och med den 30 september 2025 med stöd av artikel 9.2 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna”.

17 Den 20 december 2017 avslog tillsättningsmyndigheten det klagomål som DK hade ingett mot det omtvistade beslutet.

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

18 DK väckte, genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 28 mars 2018, talan dels om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, dels om ersättning för den skada som han påstod sig ha lidit till följd av att Europeiska utrikestjänsten åsidosatt hans rätt till försvar inom ramen för det straffrättsliga förfarande som inletts mot honom i Belgien.

19 DK åberopade två grunder till stöd för sitt yrkande om ogiltigförklaring. Dessa grunder avsåg fastställandet av den disciplinåtgärd som skulle vidtas respektive beaktandet av förmildrande omständigheter i samband därmed.

20 Genom den överklagade domen ogillade tribunalen DK:s talan i den del den avsåg ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, samt avvisade den – och fann att den i vart fall skulle ha varit ogrundad – i den del den avsåg ersättning för den skada som DK påstod sig ha lidit. Tribunalen ålade även DK att ersätta rättegångskostnaderna.

21 Vad särskilt gäller yrkandet om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet underkände tribunalen, i punkterna 28–53 i den överklagade domen, den första delen av den första grunden som åberopats av DK, enligt vilken det gjorts en uppenbart oriktig bedömning vid beaktandet av en skada som redan hade lett till ersättning. Tribunalen fann i huvudsak att tillsättningsmyndigheten vid tillämpningen av artikel 10 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna inte var skyldig att beakta den ersättning för unionens skada som redan hade utgetts på nationell nivå.

Parternas yrkanden

22 DK har yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen,

– ogiltigförklara det omtvistade beslutet, och

– förplikta Europeiska utrikestjänsten att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanserna.

23 Europeiska utrikestjänsten har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet, och

– förplikta DK att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

Parternas argument

24 DK har till stöd för sitt överklagande endast åberopat en grund. DK har gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning i punkt 52 i den överklagade domen när den tolkade artikel 10 andra meningen b i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna så, att den tillåter tillsättningsmyndigheten att grunda sig på den ideella skada som unionen har lidit för att motivera tillämpningen av en disciplinåtgärd som är strängare än den som disciplinnämnden rekommenderat, trots att denna skada redan har lett till ersättning på nationell nivå.

25 Denna grund består av tre delgrunder.

26 DK har för det första i huvudsak gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den i punkt 52 i den överklagade domen slog fast att tillsättningsmyndigheten inte hade gjort en uppenbart oriktig bedömning när den fann att den enligt artikel 10 andra meningen b i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna inte var skyldig att beakta den ersättning för den ideella skada som unionen lidit som redan erlagts på nationell nivå. Han anser att tillsättningsmyndigheten i enlighet med artikel 25 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna var bunden av de fastställanden av faktiska omständigheter som gjorts på nationell nivå samt av principen att en skada som i sin helhet har lagts till grund för ersättningsskyldighet aldrig ska anses ha uppkommit.

27 DK har för det andra gjort gällande att tribunalen, genom att i punkt 52 i den överklagade domen slå fast att tillsättningsmyndigheten inte var skyldig att beakta den ersättning för unionens ideella skada som redan utgått på nationell nivå, även åsidosatte kravet på att disciplinåtgärden ska vara proportionerlig och principen att en skada som i sin helhet har lagts till grund för ersättningsskyldighet aldrig ska anses ha uppkommit. DK har med hänvisning till den rättspraxis som följer av domen av den 9 september 1999, Lucaccioni/kommissionen (C-257/98 P, EU:C:1999:402, punkterna 19 och 20), gjort gällande att den sistnämnda principen, i motsats till vad tribunalen slog fast i punkt 34 i den överklagade domen, inte bara gäller enligt belgisk rätt, utan utgör en allmän rättsprincip som är gemensam för medlemsstaternas rättsordningar och som förbjuder dubbel ersättning för samma skada.

28 För det tredje har DK påpekat att tribunalen, i punkt 38 i den överklagade domen, gjorde en riktig bedömning när den fann att artikel 10 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna ger uttryck för unionslagstiftarens önskan att den allmänna principen om likabehandling inte ska åsidosättas genom att tjänstemän som gjort sig skyldiga till fel behandlas olika beroende på omfattningen av den skada som den unionsinstitution som de tillhör har lidit. DK har emellertid gjort gällande att tribunalen, i punkterna 39–41 i den överklagade domen, åsidosatte denna princip när den fann att den omständigheten att den skada som unionen lidit, helt eller delvis, redan har lett till ersättning,

saknar betydelse för fastställandet av de disciplinåtgärder som ska vidtas med stöd av nämnda artikel 10. Enligt DK befinner sig nämligen en tjänsteman som har ersatt en skada som unionen lidit inte i samma situation som en tjänsteman som inte har utgett någon sådan ersättning.

29 Europeiska utrikestjänsten har inledningsvis gjort gällande att DK:s argument att tillsättningsmyndigheten har vidtagit en strängare disciplinåtgärd mot honom genom att beakta en skada som, enligt vad som påstås, redan har lett till ersättning, inte kan tas upp till sakprövning i samband med överklagandet, eftersom detta argument inte syftar till att visa att tribunalen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning, utan innebär ett ifrågasättande av tillsättningsmyndighetens bedömning och utgör en omformulering av en grund som åberopats i första instans. Vidare anser Europeiska utrikestjänsten att om DK har åberopat ett åsidosättande av principen om likabehandling, innebär även det argumentet ett ifrågasättande av tillsättningsmyndighetens bedömning och inte av den överklagade domen. Dessutom åberopade DK detta argument för första gången i överklagandet.

30 Europeiska utrikestjänsten har i sak gjort gällande att grunden för överklagandet ska underkännas. Enligt utrikestjänsten gjorde sig tribunalen inte skyldig till någon felaktig rättstillämpning när den fann att ersättningen för unionens ideella skada, såsom denna fastställts på nationell nivå, saknar betydelse för bedömningen, med stöd av artikel 10 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna, av allvaret i det begångna tjänstefelet.

Domstolens bedömning

Europeiska utrikestjänstens invändning om rättegångshinder

31 Europeiska utrikestjänsten har som grund för invändningen om rättegångshinder för det första anfört att DK:s argument inte syftar till att visa att tribunalen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning, utan till att ifrågasätta tillsättningsmyndighetens bedömning, och dessutom utgör en omformulering av en grund som åberopats i första instans.

32 Det följer av artikel 256 FEUF, artikel 58 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol, artikel 168.1 d och artikel 169 i domstolens rättegångsregler att det i ett överklagande klart ska anges på vilka punkter den överklagade domen ifrågasätts samt de rättsliga grunder som särskilt åberopas till stöd för yrkandet om upphävande. Ett överklagande som inte innehåller något argument som särskilt syftar till att visa att det har skett en felaktig rättstillämpning i den överklagade domen och som endast upprepar grunder och argument som redan har anförts vid tribunalen uppfyller, enligt domstolens fasta praxis, inte detta krav. Ett sådant överklagande utgör nämligen endast en begäran om omprövning av den ansökan som ingetts till tribunalen, vilket faller utanför domstolens behörighet (dom av den 16 december 2020, rådet m.fl./K. Chrysostomides & Co. m.fl., C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P och C-604/18 P, EU:C:2020:1028, punkt 127 och där angiven rättspraxis).

33 När en klagande bestrider tribunalens tolkning eller tillämpning av unionsrätten kan dock de rättsfrågor som prövades av tribunalen på nytt tas upp till diskussion i målet om överklagande. Om en klagande inte sålunda kunde utforma sitt överklagande utifrån grunder och argument som redan åberopats vid tribunalen, skulle nämligen överklagandeinstitutet förlora en del av sin betydelse (dom av den 9 juli 2020, Haswani/rådet, C-241/19 P, EU:C:2020:545, punkt 50, och dom av den 9 december 2020, Groupe Canal +/kommissionen, C-132/19 P, EU:C:2020:1007, punkt 19 och där angiven rättspraxis).

34 I förevarande fall ska det påpekas att DK genom överklagandet har kritiserat tribunalens slutsats i punkt 52 i den överklagade domen, att tillsättningsmyndigheten inte gjorde sig skyldig till någon uppenbart oriktig bedömning när den beslutade att man vid tillämpningen av artikel 10 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna inte skulle beakta den ersättning för unionens skada som redan hade utgetts på nationell nivå. DK har också kritiserat den rättsliga bedömning som föranledde tribunalen att underkänna den första delen av den första grunden som åberopades vid tribunalen. Även om överklagandet hänvisar till tillsättningsmyndighetens bedömning, görs detta endast i den mån som denna bedömning bekräftades av tribunalen och i syfte att ifrågasätta tribunalens, påstådda, felaktiga rättstillämpning. Detta utgör inte endast ett upprepande av grunder och argument som redan har anförts vid tribunalen.

35 Vad för det andra gäller Europeiska utrikestjänstens argument att DK åberopade ett åsidosättande av principen om likabehandling för första gången i överklagandet, erinrar domstolen om att domstolen i ett mål om överklagande endast är behörig att pröva den rättsliga bedömningen av de grunder och argument som har behandlats vid tribunalen. När en grund kan prövas i sak ankommer det emellertid i princip på klaganden att utveckla argument till stöd för denna grund efter klagandens gottfinnande, vilka antingen kan vara argument som redan åberopats vid tribunalen eller nya argument, framför allt i förhållande till de ståndpunkter som intagits av tribunalen. Om det förhöll sig annorlunda skulle överklagandeinstitutet förlora en del av sin betydelse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 januari 2007, PKK och KNK/rådet, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punkterna 61 och 64 och dom av den 19 december 2019, HK/kommissionen, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punkterna 26 och 27).

36 I förevarande fall ska det påpekas att tolkningen av artikel 10 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna och dess tillämpning i samband med en skada som åsamkats unionen och som redan har lett till ersättning har behandlats vid tribunalen under förfarandet i första instans. DK:s argument att principen om likabehandling har åsidosatts syftar till att ifrågasätta tribunalens bedömning av den första delen av den första grunden för den talan som väckts vid tribunalen. Inom ramen för denna bedömning betonade tribunalen, i punkterna 38–41 i den överklagade domen, att fel som unionens tjänstemän gör sig skyldiga till ska behandlas olika beroende på omfattningen av den vållade skadan, samtidigt som den fann att den omständigheten att skadan, helt eller delvis, redan har lett till ersättning, saknar betydelse för fastställandet, med tillämpning av denna bestämmelse, av det begångna felets allvarlighetsgrad. Detta argument syftar således till att på ett utförligt sätt ifrågasätta tribunalens tolkning och tillämpning av denna bestämmelse, i dessa punkter i den överklagade domen, och utgör inte en ny grund som inte får åberopas i ett mål om överklagande (se, analogt, dom av den 18 januari 2007, PKK och KNK/rådet, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punkt 63 och dom av den 19 december 2019, HK/kommissionen, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punkt 28).

37 Europeiska utrikestjänstens invändning om rättegångshinder kan således inte godtas.

Prövning i sak

38 Genom den första delen av grunden för överklagandet, avseende ett åsidosättande av artikel 10 andra meningen b i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna, jämförd med artikel 25 i samma bilaga till tjänsteföreskrifterna, har DK i huvudsak gjort gällande att en skada som i sin helhet har lagts till grund för ersättningsskyldighet inte kan beaktas vid bedömningen av det begångna tjänstefelets allvarlighetsgrad, därför att tillsättningsmyndigheten enligt den bestämmelsen är bunden av de

fastställanden av faktiska omständigheter som gjorts av en nationell brottmålsdomstol samt av principen att en skada som i sin helhet har lagts till grund för ersättningsskyldighet aldrig ska anses ha uppkommit.

39 Enligt artikel 10 första meningen i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna ska en disciplinåtgärd stå i proportion till det begångna felet. I artikel 10 andra meningen i denna bilaga anges, på ett icke uttömmande sätt, i punkterna a–i, ett antal omständigheter som ”särskilt” ska beaktas vid bedömningen av det begångna felets allvarlighet och vid fastställandet av den disciplinåtgärd som ska vidtas. Bland dessa omständigheter nämns, i artikel 10 andra meningen b i nämnda bilaga, att man ska beakta ”vilken skada institutionernas oberoende, anseende eller intressen har lidit på grund av felet”.

40 Det ska dessutom erinras om att det framgår av artikel 25 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna att om den berörda tjänstemannens handlingar som lett till att ett disciplinärt förfarande inletts mot vederbörande, även leder till åtal, ska ett slutligt beslut fattas först sedan avgörandet i den nationella brottmålsdomstol som prövar fallet har vunnit laga kraft. Denna bestämmelse svarar mot en önskan om att inte påverka den berörda tjänstemannens ställning i det straffrättsliga förfarande som anses ha inletts mot vederbörande på grund av handlingar som även är föremål för ett disciplinärt förfarande vid hans eller hennes institution, samt gör det möjligt att, inom ramen för detta disciplinära förfarande, beakta den nationella brottmålsdomstolens fastställande av de faktiska omständigheterna efter det att dess dom vunnit laga kraft.

41 I nämnda bestämmelse preciseras inte om brottmålsdomstolens fastställande av de faktiska omständigheterna kan vara bindande för tillsättningsmyndigheten inom ramen för det disciplinära förfarandet. Under alla omständigheter ankommer det enbart på de behöriga unionsmyndigheterna att göra en rättslig kvalificering av de faktiska omständigheterna utifrån de relevanta bestämmelserna i unionsrätten, såsom artikel 10 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna. Unionsmyndigheterna kan inte vara bundna av hur dessa omständigheter eventuellt har kvalificerats i ett nationellt brottmål (se. analogt, beträffande ett disciplinärt förfarande mot en kommissionsledamot, dom av den 11 juli 2006, kommissionen/Cresson, C-432/04, EU:C:2006:455, punkt 121). Eftersom artikel 10 inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för att bestämma dess innebörd och räckvidd, ska den ges en självständig och enhetlig tolkning i unionens rättsordning för att säkerställa att tjänstemännen behandlas lika vid tillämpningen av bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna (se, analogt, artikel 85a i tjänsteföreskrifterna, dom av den 15 oktober 2015, Axa Belgium, C-494/14, EU:C:2015:692, punkterna 21 och 23–25).

42 I förevarande fall framgår det av punkterna 8, 10 och 11 ovan att Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Franskspråkiga förstainstansdomstolen i Bryssel) och, efter överklagande, Cour d’appel de Bruxelles (Appellationsdomstolen i Bryssel) förpliktade DK att utge 38 814 euro för den ideella skada han åsamkat unionen, enligt vad dessa brottmålsdomstolar konstaterat, genom korruption i samband med genomförandet av offentliga upphandlingar under åren 1999–2005.

43 Den bedömning som nämnda brottmålsdomstolar, inom ramen för nationell rätt, har gjort av omfattningen av den ideella skada som unionen lidit och ersättningen för denna, påverkar emellertid inte på något sätt beaktandet av denna skada och den eventuella ersättning som har utgått för denna när det är dags att fastställa allvaret i det tjänstefel som den berörda personen har begått, eftersom detta inte utgör en fråga om faktiska omständigheter, utan handlar om den rättsliga kvalificering av de faktiska omständigheterna som tillsättningsmyndigheten ska göra

med beaktande av bestämmelserna i artikel 10 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna, utan att därvid vara bunden av hur handlingarna eventuellt har kvalificerats i ett straffrättsligt förfarande på nationell nivå.

44 Det finns inget i lydelsen av artikel 10 andra meningen b i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna som innebär att det för att man ska kunna fastställa allvaret i det fel som den berörde tjänstemannen gjort sig skyldig till och den disciplinåtgärd som ska vidtas mot honom eller henne, med hänsyn till omfattningen av den skada som åsamkats unionsinstitutionernas integritet, anseende eller intressen genom det fel som begåtts, krävs att denna skada ännu inte har lett till ersättning. Såsom tribunalen med rätta påpekade i punkt 39 i den överklagade domen är det nämligen, inom ramen för det disciplinära förfarande som föreskrivs i artikel 10 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna, av föga betydelse huruvida skadan helt eller delvis har lett till ersättning. En sådan omständighet saknar betydelse, eftersom syftet med bestämmelsen inte är att få till stånd en ersättning, utan att vidta en sanktionsåtgärd. Under alla omständigheter är det inte möjligt, mot bakgrund av övervägandena ovan i punkterna 40 och 41, att av artikel 25 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna sluta sig till att en civilrättslig princip i en medlemsstat, enligt vilken en skada som i sin helhet har lagts till grund för ersättningsskyldighet aldrig ska anses ha uppkommit, kan tillämpas i ett disciplinärt förfarande efter vissa anpassningar.

45 Härav följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den första delgrunden.

46 Genom den tredje delen grunden för överklagandet, som är den del som därefter ska prövas, har DK i huvudsak gjort gällande att tribunalen åsidosatte principen om likabehandling när den i punkterna 39–41 i den överklagade domen slog fast att det vid fastställandet av allvaret i det begångna tjänstefelet är av föga betydelse att den skada som unionen åsamkats redan, helt eller delvis, har lett till ersättning.

47 Principen om likabehandling innebär att lika situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (dom av den 7 mars 2017, RPO, C-390/15, EU:C:2017:174, punkt 41 och dom av den 25 juni 2020, EUSC/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, punkt 90 och där angiven rättspraxis).

48 Enligt domstolens fasta praxis ska de omständigheter som särskiljer olika situationer och deras jämförbarhet bestämmas och bedömas mot bakgrund av föremålet för och syftet med bestämmelserna i fråga, varvid principerna och målsättningarna för rättsområdet ska beaktas (dom av den 7 mars 2017, RPO, C-390/15, EU:C:2017:174, punkt 42 och där angiven rättspraxis och dom av den 6 september 2018, Piessevaux/rådet, C-454/17 P, ej publicerad, EU:C:2018:680, punkt 79).

49 DK har i förevarande fall hävdat att en tjänsteman som har ersatt den skada som unionen åsamkats inte befinner sig i samma situation som en tjänsteman som inte har utgett en sådan ersättning, vilket innebär att den skada som den förstnämnda tjänstemannen har vållat enligt hans mening inte ska beaktas vid tillämpningen av artikel 10 andra meningen b i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna.

50 Det har i punkt 39 i förevarande dom erinrats om att artikel 10 reglerar fastställandet av disciplinåtgärden och föreskriver att denna disciplinåtgärd ska stå i proportion till det begångna felets allvar, särskilt med beaktande av omfattningen av den skada som unionen åsamkats. Såsom tribunalen i huvudsak påpekade i punkt 37 i den överklagade domen följer det av själva ordalydelsen i nämnda artikel 10 att den disciplinära åtgärd som föreskrivs däri har till syfte att

tjäna som straff för ett otillåtet handlande. Enligt artikel 86.1 i tjänsteföreskrifterna föreligger ett sådant otillåtet handlande om den berörda tjänstemannen underlåter att uppfylla någon av sina skyldigheter enligt tjänsteföreskrifterna. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 58 i sitt förslag till avgörande syftar tjänsteföreskrifterna till att genom vidtagande av disciplinåtgärder säkerställa iakttagandet av de regler och skyldigheter som ska utgöra en garanti för en välfungerande unionsinstitution.

51 Genom att biträda åtalet som målsägande i det brottmål som inletts mot DK i Belgien, eftersträvar unionen däremot att erhålla ersättning för den ideella skada som dess anseende har åsamkats. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 57 i sitt förslag till avgörande syftar beviljandet av en sådan ersättning inte till att fungera som ett straff för den berörda tjänstemannens otillåtna handlande, utan till att få till stånd en civilrättslig ersättning som kan återställa den situation som rådde före handlandet.

52 Av det ovan anförda följer att den disciplinåtgärd som vidtogs mot DK och den ersättning för unionens skada som DK har åberopat gäller olika saker och har olika syften.

53 Denna slutsats stöds dessutom av den omständigheten att samtidigt som det i artikel 86.1 i tjänsteföreskrifterna anges som princip att en tjänstemans underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt tjänsteföreskrifterna kan leda till en disciplinåtgärd mot honom eller henne, så föreskrivs det i artikel 22 första stycket i tjänsteföreskrifterna att tjänstemannen kan åläggas att ersätta, helt eller delvis, skada som unionen lidit till följd av ett allvarligt fel i tjänsten från hans eller hennes sida under eller i samband med tjänsteutövningen; tillämpningen av en disciplinåtgärd och utbetalningen av ersättning för skada som unionen åsamkats är således oberoende av varandra.

54 Vid fastställandet av det begångna felets allvar och den disciplinåtgärd som ska vidtas, bland annat med hänsyn till omfattningen av den skada som unionen har lidit, enligt artikel 10 andra meningen b i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna, ska den omständigheten att en tjänsteman har ersatt den ideella skada som han eller hon har åsamkat unionen sålunda inte anses medföra att vederbörande befinner sig i en annan situation än en tjänsteman som inte har utgett sådan ersättning.

55 Tribunalen åsidosatte således inte principen om likabehandling när den i punkterna 39–41 i den överklagade domen slog fast att det vid fastställandet av allvaret i ett tjänstefel som begåtts av en tjänsteman, och den disciplinåtgärd som därför ska vidtas mot vederbörande med tillämpning av denna bestämmelse, är av föga betydelse att den skada som unionen åsamkats redan, helt eller delvis, har lett till ersättning.

56 Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser den tredje delgrunden.

57 Vad slutligen gäller den andra delen av grunden för överklagandet, avseende åsidosättande av proportionalitetsprincipen, påpekar domstolen att tillsättningsmyndigheten visserligen ålade DK en ekonomisk sanktion, men att denna, mot bakgrund av övervägandena ovan i punkt 50, varken handlade om eller hade till syfte att gottgöra den skada som unionen åsamkats, utan däremot skulle tjäna som straff för det tjänstefel som DK begått genom att åsidosätta sina skyldigheter enligt tjänsteföreskrifterna. I motsats till vad DK har hävdat kan tillämpningen av en sådan sanktion inte anses innebära att ersättning för skadan utgår två gånger i strid med proportionalitetsprincipen. Av detta följer att det i förevarande fall saknar relevans huruvida den

princip som avses ovan i punkt 26 inte bara är en princip i belgisk civilrätt utan, såsom DK har gjort gällande, utgör en allmän rättsprincip som är gemensam för medlemsstaternas rättsordningar och som förbjuder dubbel ersättning för samma skada.

58 Denna slutsats påverkas inte av den rättspraxis som följer av domen av den 9 september 1999, Lucaccioni/kommissionen (C-257/98 P, EU:C:1999:402, punktera 19 och 20), vilken åberopats av DK till stöd för den tredje delen av grunden för överklagandet, eftersom den domen inte, såsom den förvarande domen, avsåg en kombination av en ersättning och en disciplinåtgärd, utan handlade om kumulering av olika former av ersättning för skada som en tjänsteman lidit till följd av en olycka eller sjukdom.

59 Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser det tredje delgrunden.

60 Mot bakgrund av det ovan anförda ska överklagandet ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

61 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas. Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som i enlighet med artikel 184.1 i dessa rättegångsregler ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

62 Europeiska utrikestjänsten har yrkat att DK ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom DK har tappat målet, ska utrikestjänstens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) DK ska ersätta rättegångskostnaderna.

Underskrifter